

Franc. Hotomani.

Competit tamen de seruitute actio domino x-difici, neganti seruitutem se vicino debere. Nam hoc loco Iustinianus admonet, semper aientibus verbis eam libertatem esse vindicandam. Ni ius altius tollendi habeam, si pateret illum ius habere. Quia quaque ita se habeant, illud tamen in primis intelligendum est, dissimilem esse istius actionis, qui libertas vindicatur, & superiorum, quibus seruitus peritur, rationem. Nam in superioribus qui ad iudicium prouocabat, idem spōsionem faciebat. Veluti, si me contendam habere ius fundo tuo fruēdi, neque tamen me vti frui si-nas vocabo te in ius, dicāque apud Pratorum, ius vrendi tuo fundo meum esse, sponzionēque faciam, ni meum sit. At in hoc negotio si altius tollere instituam, ius me ad Pratorem vocabis, tuūque erit negatibus verbis ita dicere, Aio tibi non esse ius proper seruitutem quam habeo: de qua seruitute planum Pratori fieri summatum. Tum meum erit remissam esse seruitutem contendere, sponzionēque in ea verba facere. Ni meum ius sit: Prator autem iudiciū cōcipiet, si pateret Sempronijus esse.

Prospiciendī ve. Prospicere tamen aduersum videre, inquit Nonius. Itaque prospicere seruitutem debet dicitur, cui non licet id facere, quod alterius gratioram & liberioret prospicētum impedit. Inter seruitutes, i. s. D. de seruit. verb. Formula igitur haec erit, si pateret Sempronius ius esse prospiciendi, inuitu Titio, neque Titius cum prospiceret paratur.

Proiiciendī aliquid, vel immittendi. Inter 10 tamen projectum & immissum hoc intereste Labeo at quod projectum est id quod ita prouchetur, ut nusquam requieret, et quia Mauiana & sugrundia essent. Immissum autem quod ita fieret, ut aliquo loco requiesceret, veluti tigna, tra-bes quo requiescerent. I. malum, 242. de verb. si-gnif.

Contra quoque de vſusfructu. Sequitur iiiij. Actio tamen in rem etiam ad personalem aut realem seruitutem alteri denegandam concedit. I. 2. D. si seruitu. v. ynd. Nam de personali quidem, exemplum in vſusfructu traditur, quo pertinet totus tractatus, si vſusfructu. petat, vel ad aliquem pertinere negatur; praeſertim autem l. s. ibid. vbi Vlp. ait: Negotium actionem competere domino, aduersus fruētuarium, nimur ut sic dicat, Nego tibi esse ius meo fundo vtendi fruēdi inuitu me. Quod tamen mirum alicui videbitur:

12 tamen cum omnia pradīa existentur libera, nisi seruitus proberit, si quis fundo meo vti vollet, quamobrem agentem aduersus eum, non ei esse ius vtendi fundo meo inuitu me quod eodem modo de reliquis ferè omnibus intrā scriptis seruitutibus intelligendum est. Respondeamus autem, istiusmodi actiones locum non habere, ni cum omnino prafumitur, ac iudicatur subesse seruitus. Velut in l. si is, 11. s. vſusfructu. & D. de pignorib. vbi cum reuera vſusfructus deberetur fruētario, quarebatur tamen, an inuitu proprietatio creditor, cui pignori datus erat, vti frui posset, ut facile appareat, istas actiones non tam ad seruitutem, quā ad libertatem vindicandam pertinere.

Item altius tollendi. Quid solus casus hic enumera-tur, in quo negotiora actio ad seruitutem vin-dicandā pertineat. Cū enim intendo ius non esse vicino ictiustollendi, hoc significo, eius ades mi-

hi seruitutem illam debere. Atque hoc est quod ait Vlpianus in fine l. 4. D. si seruit. vind. Si cui omnino altius tollere non licet, aduersus cum recte agetur, ius ei non esse tollere.

Sed negant. Sequitur iiiij. Per in rem actiones negative conceptias, & seruitutem, & libertatem vindicare possumus, tamen negatiue appellantur d. l. s. si vſusfructu. pet. appellantur etiam plerisque. Negatoria. Formula igitur haec erit, Nego tibi ius esse vti frui, inuitu me. Ni ius tibi non sit vti frui. Si pateret Titio ius non esse vtendi ituendi,

Prodūsum non est. Sequitur v. In rerum corporalium controverſiis, in rem actiones nunquam negantibus verbis concipiuntur. Ratio manifesta est: quoniam nullus earum vſus esset, quippe cum nihil auctori proſit, rem possessoris non esse. Nam si Seruilius dominum aliquam possidet, Titius autem si agat, Nego illam dominum tuam exsestiam si coniuicat dominum Seruilius non esse, damnique Seruilius, non tamen idcirco dominum obtinebit: propter tamen regulam quae ait in pari iure meliorem esse cauam possessori l. s. D. si vſusfructu. pet. vbi præclare Vlpianus inquit, de suo, non de alieno iure quenque agere oportere.

Nam in his si agit, qui non possidet. Sequitur vij. In rem corporalem actio, semper ab eo qui non possidet, instituitur: Vehementer autem dubitare me fatore, quid hoc loco Iustinianus significet nam communis quidem ratiocinandi consuetudo, cogit nos hoc subaudire: Negotiora tamen vero semper possessori datur, ut huc sit argumentatio: Negotiora semper datur possessori. In controverſiis rerum corporalium semper agit is qui non possidet. Quare in ipsis controverſiis non est prodita actio negotiora. At tamen propositio falsa est: tam enim ei qui non possidet, quam ei qui possidet, negotiora concedit quod aperi-tur traditur. in l. sexta §. primo l. octaua §. tertio. D. si seruit. v. ynd. item l. s. v. ultimo. D. si vſusfructu. petat, & aliis locis innumeris: veluti projectum quem habet vicinus meus in meas ades, ac propterea possessor est. Ego tamen qui possessor non sum agere negotiora debeo l. quemadmodum, 29. §. j. D. ad leg. Aquil. Peto igitur ab eruditioribus, ut hanc Iustinianus ratiocinationem, ad eam argumentationis formam, si possint, reuocent, ex qua melior & certior aliqua sententia elicatur: nam quod ad me attinet, tentavi sepe, altos eruditios meliores adhibui, sed nihil remedij. Quod autem ad confessoriam attinet, reperio etiam illam aquę possessori, ut non possessori, dari, d. l. sicut, 8. §. 3. D. si ser. v. ynd. l. si prusquam l. s. D. de oper. nou. nunciat.

Si qui possidet. Hoc loco duo sunt, quae con-coquere facile non possumus, est, quo monemur, possessori: non dati actionem, quasi vero a-nus vlla tam excors inueniri possit, qui hac de re dubitet: aut non furiosus iudicaretur is, qui quā tem possideret, ea de re aduersus obiectorem aliquem, actionem postularet: nam cuius: tādem rei, aut quā in verba iudicium postularet. Itaque præclare Vlp. l. j. D. vti possidet. Actio, inquit, nunquam possessori detur: nam ei sufficit, quod possidet. Alterum est quod nominatum traditur. Aduersus auctorem, actionem non dati, quo haud scio an absurdius quicquam dici possit. Dum hic hincero, Du o mihi in mente venerunt: quorum alterum